Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan
de staatssecretaris

notitie

Reactie aan Nationale ombudsman over onderzoek stoppen KOT 2014

Directoraat-Generaal Belastingdienst

Inlichtingen
[redacted]

Datum
31 oktober 2017

Notitienummer
2017-0000211076

Auteur
[redacted]

Van
adjunct-directeur Uitvoeringsbeleid

Bijlagen
3

Aanleiding

- Op 9 augustus 2017 is uw voorganger geïnformeerd over het rapport van de Nationale ombudsman (No) over de het stopzetten van kinderopvangtoeslag bij klanten van gastouderbureau 10.2.e [redacted] te Eindhoven (Rapport "Geen powerplay maar fair play", bijlage 3).
- De No doet in haar rapport een aantal aanbevelingen. Een van die aanbevelingen is het aanbieden van excuses aan gedupeerde ouders. Op 8 september 2017 is aan uw voorganger de vraag voorgelegd of hij de aanbevelingen van de No om excuses te maken wil opvolgen.
- Uw voorganger heeft aangegeven dat hij geen bezwaar tegen excuses heeft, maar dat dit wel in de context geplaatst moet worden van die tijd (2014): aanpakken van misbruik en oneigenlijk gebruik van toeslagen. Deze excuses kunnen bijvoorbeeld gemaakt worden tijdens de behandeling van het bezwaarschrift van de burger of in beroep bij de rechtbank waarbij het bezwaar respectievelijk het beroep is gehonoreerd. Op deze wijze wordt tegemoetgekomen aan de aanbeveling van de No.
- Een losse excuusbrief vanuit Toeslagen is, 3 jaar na dato vreemd en kan naar buiten toe het, niet correcte, beeld schetsen dat Toeslagen anno 2017 zijn processen niet in de greep heeft.
- Hierbij vragen wij uw akkoord over de reactie op de aanbevelingen van de No, die in lijn is met dit standpunt van uw voorganger. Bij brief van 14 september jl. heeft uw voorganger in de beantwoording van Kamervragen over deze casus aan de TK aangegeven dat de officiële reactie op het rapport van de No naar de TK zal worden gestuurd. De brief van DG Belastingdienst, namens u, aan de No is bijgevoegd bij deze notitie.

Beslispunten

Akkoord te gaan met:

- de reactie op de aanbevelingen aan de No (bijlage 1), die door de DG Belastingdienst wordt ondertekend;
- het aanbiedingsbriefje aan de TK (bijlage 2) en deze te ondertekenen.

Kern

- De No geeft aan dat er sprake is van een disproportionele reactie van Toeslagen op een signaal van mogelijke onrechtmatigheid, dat de harde aanpak grote financiële gevolgen voor een grote groep ouders zou hebben, dat dit door Toeslagen onvoldoende is erkend en er evenmin rekeningen

mee is gehouden. Het burgerperspectief is onvoldoende meegewogen. De No doet 4 aanbevelingen.

- Kern van de reactie op het rapport is dat de aanbevelingen van de No worden overgenomen en de processen sinds juli 2016 zijn aangepast.
- Er wordt aangegeven dat terugkijkend geconcludeerd moet worden dat de balans is doorgeslagen naar het tegengaan van misbruik en onvoldoende oog is geweest voor het burgerperspectief, hoewel de herbeoordeling van de gevallen door Toeslagen laat zien dat er in ongeveer 50% van de populatie terecht de KOT is stopgezet. Ook wordt de politieke/maatschappelijke context van die periode geschetst.
- Er is of wordt excuses aangeboden in die gevallen waarin achteraf blijkt dat er wel recht bestaat en dus ten onrechte gestopt is.
- Er wordt geen toezegging gedaan over een algemene schadevergoeding, waar de No wel op hint.
- Binnen de wettelijke kaders wordt de coulance betracht die mogelijk is.
- Een aanvrager kan zich melden als hij wil dat nogmaals naar zijn dossier gekeken wordt.

Toelichting

Casus
Naar aanleiding van een signaal van mogelijk misbruik is besloten bij alle klanten van gastouderbureau [10.2.e] toezicht uit te voeren. Bij dit toezicht is het lopende voorschot gestopt voordat het toezicht was afgerond. De Raad van State heeft in de uitspraak van 8 maart 2017[1] geoordeeld dat bij deze stopzetting niet de benodigde zorgvuldigheid is betracht. De No heeft in het rapport geoordeeld dat opsporen en bestrijden van misbruik weliswaar nodig is, maar dat in dit geval onvoldoende rekening is gehouden met de belangen van toeslaggerechtigden.

Belastingdienst/Toeslagen heeft naar aanleiding van de uitspraak van de Raad van State alle lopende dossiers opnieuw beoordeeld. Hieruit bleek dat bij ongeveer de helft van de populatie toch (gedeeltelijk) recht bestaat op kinderopvangtoeslag. Voor de andere helft is geoordeeld dat er geen recht bestaat.

Reactie op het No-rapport

Algemene reactie
Er wordt eerst een algemene reactie gegeven. Hierin wordt allereerst een beeld geschetst van de politieke en maatschappelijke context waarin toen gehandeld is. Er was vanaf voorjaar 2013 grote zorg over de fraude met toeslagen. Dit heeft geleid tot verscherpt toezicht en extra bevoegdheden, wat automatisch leidt tot meer hinder voor de goedwillende toeslagaanvragers. Vervolgens wordt erkend dat de balans achteraf bezien toen is doorgeslagen naar het tegengaan van misbruik en onvoldoende oog is geweest voor het burgerperspectief.

Aanbevelingen
In het rapport heeft de No een viertal aanbevelingen gedaan. Hieronder zal per aanbeveling een toelichting gegeven worden op de voorgestelde reactie.

[1] ECLI:NL:RVS:2017:589

Aanbeveling 1
De Nationale ombudsman beveelt Toeslagen aan om voortaan - als hij de rechtmatigheid van een lopende kinderopvangtoeslag wil onderzoeken en de lopende toeslag wil opschorten of beëindigen - de procedure te volgen zoals de wetgever deze voor ogen had en ook overigens te voldoen aan het behoorlijkheidsvereiste van 'fair play'.

Belastingdienst/Toeslagen heeft sinds juli 2016, dus al voor de uitspraak van de Raad van State, de werkwijze aangepast. Deze aanbeveling is dus al overgenomen.

Aanbeveling 2
De Nationale ombudsman beveelt Toeslagen aan om - als deze een toeslag(aanvraag) afwijst of beëindigt omdat de aanvrager onvoldoende gegevens of bewijsstukken heeft aangeleverd - in de beschikking duidelijk aan te geven welke informatie en/of bewijsstukken ontbreken of niet voldoen aan de eisen.

Deze aanbeveling is al overgenomen. Bij de aanpassing van de werkwijzen in juli 2016 is tevens de motivering van de beschikkingen verbeterd. Per geval zal beoordeeld worden welke informatie in de beschikking opgenomen moet worden.

Aanbeveling 3
De Nationale ombudsman beveelt Toeslagen aan om de vraagouders die overlast hebben ondervonden door de aanpak van Toeslagen excuses aan te bieden en een tegemoetkoming te bieden voor het aangedane leed.

Eventuele excuses dienen wel in de context geplaatst te worden van de tijd (2013). Vermoedens van misbruik en oneigenlijk gebruik leiden in die tijd tot direct onderzoek, stopzetting van toeslagen e.d. Dat verwachte de politiek ook. Het voorstel is daarom niet aan alle klanten van het gastouderbureau excuses aan te bieden, maar dit alleen te doen wanneer uit het dossier blijkt dat er wel recht op de toeslag bestaat en de aanvrager dus ook daadwerkelijk ten onrechte overlast ondervonden heeft. Op deze manier wordt de aanbeveling dus overgenomen.

Over de tegemoetkoming is eerder al besloten dat dit niet gedaan wordt in de vorm van een schadevergoeding of smartengeld. Hoewel de procedure van het stopzetten onzorgvuldig is geweest, is ook gebleken dat wel op goede gronden toezicht is uitgevoerd op deze populatie. Uiteraard kan een belanghebbende wel altijd individueel nog een verzoek om schadevergoeding indienen. Deze wordt via het reguliere traject beoordeeld.

Wel zal, uiteraard binnen de wettelijke kaders, coulance betracht worden. Deze coulance zal onder andere bestaan uit het minder snel tegenwerpen van een te late betaling van de kosten voor kinderopvang en het iemand eerder in aanmerking laten komen voor een betalingsregeling naar draagkracht. De aanbeveling wordt op deze manier overgenomen.

Aanbeveling 4
De Nationale ombudsman beveelt Toeslagen aan om de voorheen afgewezen bezwaarschriften en de lopende beroepszaken binnen een termijn van drie maanden ambtshalve te toetsen aan de uitspraak van de Raad van State. Deze

aanbeveling geldt alleen voor de dossiers waarin betrokkenen voldaan hebben aan hun informatieplicht en alle benodigde gegevens en bewijsstukken aan Toeslagen hebben verstrekt. De Nationale ombudsman verzoekt Toeslagen om hem over drie maanden te informeren over de voortgang en de uitkomsten van deze herbeoordeling.

Alle lopende beroepszaken zijn nogmaals beoordeeld en getoetst aan de uitspraak van de Raad van State. In een aantal gevallen heeft dit geleid tot het alsnog geheel of gedeeltelijk toekennen van kinderopvangtoeslag. Bij de helft van de populatie is Belastingdienst/Toeslagen ook na de herbeoordeling tot de conclusie gekomen dat er geen recht bestaat op kinderopvangtoeslag.

Bij de beslissingen op bezwaar die zijn genomen na de uitspraak van de Raad van State, is de uitspraak meegenomen. Bij de beslissingen die nog moeten worden genomen, zal dit ook gebeuren. Bij de beslissingen op bezwaar van voor de uitspraak is bekeken of in de uiteindelijke beslissing op bezwaar geen onjuistheden stonden.

Verder kunnen aanvragers zich melden als zij van mening zijn dat de uitspraak van de Raad van State niet of onjuist is toegepast. Het dossier zal dan opnieuw beoordeeld worden.

Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Directoraat-Generaal Belastingdienst

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen

[redacted]

Ons kenmerk
2017-0000211094

Uw brief (kenmerk)

Bijlagen
1

Datum
Betreft Reactie op het rapport van de Nationale ombudsman 'Geen powerplay maar fair play'

Geachte voorzitter,

Op 14 september jl. heeft mijn voorganger vragen van het lid Omtzigt over de opschorting en stopzetting van kinderopvangtoeslag beantwoord.[1]

In het antwoord op vraag 2 heb ik aangegeven dat ik de reactie op het rapport 'Geen powerplay maar fair play' van de Nationale ombudsman van 9 augustus jl. aan uw Kamer zal sturen. De reactie van de directeur-generaal Belastingdienst, namens mij, op dit rapport aan de Nationale ombudsman treft u als bijlage bij deze brief aan.

Hoogachtend,

de staatssecretaris van Financiën,

buiten reikwijdte

Menno Snel

[1] https://zoek.officielebekendmakingen.nl/ah-tk-20162017-2720.html

Geprint met Digidoc 2 op 01-11-2017, 13:46

Parafenoverzicht

Werkmap

Onderwerp: DGB 205112 Reactie op rapport Nationale Ombudsman 'Geen powerplay maar fair play'
Nummer: 2017-0000019379
Algemeen taakverzoek: Graag paraferen

Document: Notitie bij reactie aan Nationale ombudsman over onderzoek stoppen KOT 2014 (2017-0000205112)

Naam	Datum en Tijd	Inbox
Uijlenbroek, JJM (E16) (MT)	20-10-2017, 12:57	DGBEL Paraferen
[redacted] (COMM)	20-10-2017, 12:48	COMM voor DGBEL Paraferen
[redacted] (BEDRIJF)	20-10-2017, 12:33	DGBEL/Bedrijf Financieel Paraferen
[redacted] (UITVOERINGSBELEID)	20-10-2017, 10:56	DGBEL/Uitvoeringsbeleid Paraferen

Laatste wijziging: [redacted] de (UITVOERINGSBELEID) op 20-10-2017, 16:18

Document: Bijlage 1: Reactie op het rapport "Geen powerplay maar fair play" (2017-0000204975)

Naam	Datum en Tijd	Inbox
Uijlenbroek, JJM ([redacted]) (MT)	20-10-2017, 12:57	DGBEL Paraferen
[redacted] (COMM)	20-10-2017, 12:48	COMM voor DGBEL Paraferen
[redacted] (BEDRIJF)	20-10-2017, 12:33	DGBEL/Bedrijf Financieel Paraferen
[redacted] (UITVOERINGSBELEID)	20-10-2017, 10:56	DGBEL/Uitvoeringsbeleid Paraferen

Laatste wijziging: [redacted] de (UITVOERINGSBELEID) op 20-10-2017, 16:25

Document: Bijlage 2: Aanbiedingsbrief bij reactie op het rapport van de Nationale ombudsman 'Geen powerplay maar fair play' (2017-0000204981)

Naam	Datum en Tijd	Inbox
Uijlenbroek, JJM ([redacted]) (MT)	20-10-2017, 12:57	DGBEL Paraferen
[redacted] (COMM)	20-10-2017, 12:48	COMM voor DGBEL Paraferen
[redacted] (BEDRIJF)	20-10-2017, 12:33	DGBEL/Bedrijf Financieel Paraferen
[redacted] (UITVOERINGSBELEID)	20-10-2017, 10:56	DGBEL/Uitvoeringsbeleid Paraferen

Laatste wijziging: [redacted] de (UITVOERINGSBELEID) op 20-10-2017, 16:26

Geprint met Digidoc 2 op 01-11-2017, 15:50

Parafenoverzicht

Werkmap

Onderwerp: DGB 211076 Rapport Nationale ombudsman
Nummer: 2017-0000020200
Algemeen taakverzoek:

Document: Uw rapport "Geen powerplay maar fair play" (2017-0000211077)

Naam	Datum en Tijd	Inbox
Uijlenbroek, JJM (E16) (MT)	01-11-2017, 15:40	DGBEL Paraferen

Document: Reactie op het rapport van de Nationale ombudsman 'Geen powerplay maar fair play' (2017-0000211094)

Naam	Datum en Tijd	Inbox
Uijlenbroek, JJM (E16) (MT)	01-11-2017, 15:40	DGBEL Paraferen